

Betreft: Reactie op het voorstel van de wijzigingen in de Leerplichtwet 1969 en in de Wet op Onderwijstoezicht, Wet Voorschriften vrijstelling leerplicht bij richtingsbezwaren

Datum: 16 juli 2020

De voorgestelde wijzigingen in de Leerplichtwet 1969 en in de Wet op Onderwijstoezicht zijn nog onvoldoende onderbouwd. Aan het welzijn van het thuis-onderwezen kind wordt in ieder geval volkomen voorbijgegaan. Pluriforme hybride leeromgevingen worden binnen dit wetswijzigingsvoorstel vernietigd en als bron van inzichten met betrekking tot het *waartoe* van het onderwijs volledig onbenut. Er volgt een toelichting over de behoefte tot ‘verbinding’ door een duurzame aanpak in plaats van ‘begrenzing’ en handhaving.

Het thuisonderwijs kind dat nu gewend is midden in de samenleving te leven en de wereld als leeromgeving te ervaren zal straks in een speciaal hiervoor ingerichte kamer een fors deel van de dag met slechts één ouder interacteren om zich te ontplooien. Er zijn duidelijk geen onderwijspsychologen geraadpleegd voor deze drastische aanpak. De nu intrinsiek gemotiveerde leergierige kinderen zouden, als dit wetsvoorstel doorgevoerd wordt, naar doelen van buitenaf moeten streven, met als bijkomend risico het probleem waar het schoolsysteem zelf op moment mee kampt: [stress door werkdruk](#). Dreiging van afschaffing van het thuisonderwijs kan voor een vergelijkbare [blokkade in het leersysteem zorgen](#). Negatieve ervaringen en/of de angst hiervoor kunnen in [ontwikkelingsblokkades en zelfs chronische ziektes resulteren](#), hetgeen tot meer problemen in het volwassen leven kunnen leiden. Het drastisch wijzigen van een opgebouwd veilig lesklimaat als consequentie van bijvoorbeeld onvoldoende resultaten vanwege een onbekende systematisering is op zijn minst pedagogisch onverantwoord.

Aanvullend wordt voorgesteld het thuisonderwijs op de enige aangewezen onderwijslocatie, namelijk thuis, onaangekondigd te inspecteren. De samenleving kan profiteren door onderzoek naar hoe er per leeftijd kennis- en vaardigheden afhankelijk van de gesitueerde omgeving plaats vinden. Het betreden van de privéruimte waar het kind en het gezin leven, echter, is een schending van de mensenrechten op het gebied van privacy.

De wetswijziging betreft een stereotype familie met een specifieke leefstijl, een exclusief plaatje wat niet binnen de [code Diversiteit en Inclusie](#) past: ‘twee mensen met hun kinderen delen een huishouding op een vaste locatie, waar één ouder *voltijd* thuisonderwijs geeft; niemand- en nergens anders’. Met andere woorden, een van de twee ouders heeft een *uitgesproken* baan, om de kosten van het gezin in haar geheel-, het bijspijkeren van de

kwalficatie van de thuisonderwijs gevende ouder- een de nodige activiteiten die aan socialisatie- en culturele ontplooiing bijdragen te kunnen dekken. De onderwijsgevende ouder wordt automatisch financieel afhankelijk en op basis van het gender van de verdiener zijn er aanvullende financiële consequenties, als uit [onderzoek](#) over de economische ongelijkheid binnen de arbeidsmarkt blijkt. Door dit voorstel wordt echter de alleenstaande ouder het meest getroffen: Het valideren van parttimebanen in de arbeidsmarkt, resultaat van technologische vooruitgang, heeft tot bewuste keuzes kunnen leiden onder alleenstaande thuisonderwijs ouders: een zorgvuldig opgebouwde kennisbank, die straks komt te vervallen. Ook de eigen professie/beroep zal zich beperken in de avonduren en/of veranderen, met financiële-, emotionele- en sociale consequenties voor, naast de identiteit van de ouder, ook het kind en de kwaliteit van hun leven.

Het is verder volkomen onduidelijk waar een keurmerk aan zou moeten voldoen, waarom het thuisonderwijs door èèn persoon uitgevoerd moet worden en waarom de consequenties voor het thuisonderwijs gelijk zo zwaar moeten wegen. Onder welke voorwaarden- en onderwijsdeskundigheid wordt er een 'bezwaar' besloten? Een strategisch plan van aanpak, zoals professionalisering van de leerrechtambtenaren in onderwijspsychologie, pedagogische concepten en curriculumontwerp, wordt niet benoemd. Er is genoeg kunde, wil en draagvlak voor het naast elkaar bestaan van meerdere vormen van passend onderwijs, iets waaraan sinds 2014 veel geld van de belastingbetaler wordt gespendeerd. [Een perspectief van buitenaf ontbreekt echter volledig. Het is een co-creatieproces tussen de school, de ouders en de leerling.](#) Om ouders actief bij deze co-creatie te betrekken is het zaak voorbeelden aan te kunnen reiken van [hoe het wel kan](#). Maak thuisonderwijs ook na schoolinschrijving mogelijk, roepen [2.000 ouders van schoolgaande kinderen](#). De digitale leermiddelen- en trajecten zijn tijdens de coronamaatregelen al ontwikkeld. En leg de focus op *leerrecht*, en niet op *leerplicht*, zoals het College voor de Rechten van de Mens [adviseert](#).

Het is een zegen dat er zoveel ouders zijn die door richtingsbezwaren op eigen kracht thuisonderwijs vormgeven. Door de rol van het onderwijs binnen de samenleving vanuit verschillende invalshoeken democratisch te benaderen, kan de verantwoording voor het 'waartoe' tot een betekenisvolle co-creatie leiden. Thuisonderwijs maakt hier een deel van.

Bronnen

- Blok, H., & Karsten, S. (2020, 1 juli). Maak thuisonderwijs voor alle ouders toegankelijk. *NRC*.
<https://www.nrc.nl/nieuws/2020/07/01/maak-thuisonderwijs-voor-alle-ouders-toegankelijk-a4004665>
- Code Diversiteit & Inclusie (2020). Geraadpleegd van <https://codedi.nl/code-diversiteit-en-inclusie/>
- College Mensenrechten: Focus op leerrecht in plaats van leerplicht*. (z.d.). Onderwijsland. Geraadpleegd 4 juli 2020, van <https://www.onderwijsland.com/7/nieuws/1287/college-mensenrechten--focus-op-leerrecht-in-plaats-van-leerplicht.html>
- College voor de Rechten van de Mens (2018, juni). 2017. Jaarrapportage. Samenvatting en aanbevelingen.*
- Mensenrechten in Nederland. Geraadpleegd van <https://mensenrechten.nl/nl/publicatie/38613>
- Curriculum.nu – Wat moeten onze leerlingen kennen en kunnen?* (2019). curriculum.nu.
<https://www.curriculum.nu>
- Dieleman, C., De Bonth, C., van den Bulk, L., Van Miert, M., De Vreede, M. & Twaalfhoven, A. (2019, juni). *Betovering en Betekenis*. Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA).
- Dieleman, C., De Bonth, C., Van den Bulk, M., Miert, M., De Vreede, M., Bisschop Boele, E., Van der Hulst, F., Metsers, G., Terpstra, M., van der Waarden, J., & De Groot, H. (2020, maart). *Samenvatting, conclusies en reflecties op Betovering en betekenis, Trendrapport theater-, dans- en muziekeducatie 2019*. LKCA.
<https://www.lkca.nl/publicatie/betovering-en-betekenis-tendrapport/>
- Duurvoort, H. (2020, 25 juni). Waarom ouders zo murw zijn dat ze een orthopedagoog hun wc-deur laten slopen. *de Volkskrant*. <https://www.volkskrant.nl/columns-opinie/waarom-ouders-zo-murw-zijn-dat-ze-eeen-orthopedagoog-hun-wc-deur-laten-slopen~b696902f/>
- Verwaaij, A. (z.d.). *Waarom zijn vrouwen in Nederland zo afhankelijk van mannen?* Geraadpleegd van Kasboekje van Nederland
- Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. (2019b, 26 september). *Ruim baan voor leraren*. Geraadpleegd op 29 april 2020, van <https://www.onderwijsraad.nl/publicaties/adviezen/2018/11/07/ruim-baan>
- Haalboom, M. (2020, 28 april). *Opinie: Lockdown doet sommige kinderen goed; een leermoment voor scholen*. *de Volkskrant*. Geraadpleegd van <https://www.volkskrant.nl>
- Petitie naar Tweede Kamer (2020). Geraadpleegd op <https://www.petities.nl/petitions/thuisonderwijs-ook-na-inschrijving-school-mogelijk?locale=nl>
- Pijpers, F., Vanneste, Y. & Ferron, F. (2019). *Stress bij Kinderen: Hoe Houden we het Gezond?* Geraadpleegd van <https://www.ncj.nl/themadossiers/earlylifestress/onderzoek-naar-early-life-stress/downloadpagina/>
- Stigt, M. (2020, 1 juli). *Een podcast vol geweld tegen kinderen*. Sociale Vraagstukken.
<https://www.socialevraagstukken.nl/column/een-podcast-vol-geweld-tegen-kinderen/>
- Varkevisser, A. (2020) *Ook ouders en leerlingen maken onderwijs passend, niet alleen de docent*. *Opinie. Onderwijs. Trouw*. Geraadpleegd van <https://www.trouw.nl/opinie/ook-ouders-en-leerlingen-maken-onderwijs-passend-niet-alleen-de-docent~b2153553/>
- Van der Helden, J., & Bekkering, H. (2015). *De lerende mens* (1ste editie). Boom Lemma.
- Van Vliet, L. (2014, 29 augustus). *Onderzoek: Veel jongeren stressen over school of studie*. *eenvandaag.avrotros*. <https://eenvandaag.avrotros.nl/panels/jijvandaag/item/onderzoek-veel-jongeren-stressen-over-school-of-studie/>